

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2819

יום שני כ"ז טבת תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק סז | עמוד היומי: ברכות מד. | דף הכולל: ב"מ נו | קנין ירושלמי: תרומות ו
דף היומי בהלכה: קצ"ה ג' קצ"ו א' .
מוסר: שם עולם - פרק ד' עד 'היוצא מדברינו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "ואמרו רז"ל שאין התשובה" עד "וכן אמרו רז"ל על אברהם"

**'בנוסף לכל הצרות שהתרגשו עלינו מיום שמחת
תורה, ניכר גם המחסור בגשמים נראה לי, שהדבר
נובע מפני שאין אנחנו מקדישים תשומת-לב מספקת
לנסים העצומים שהשם יתברך עושה איתנו כאן
בארץ ישראל, וממילא גם אין אנחנו מודים לו על כך**

מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א חובה על כולנו לראות ולהודות על הנסים העצומים שהשי"ת עושה עמנו

וכאשר לא מודים להשם יתברך על הנסים שהוא עושה אתנו, הקב"ה אינו ממשיך את שרשרת החסדים שלו, ולא מוריד עלינו גשמים. והדבר דומה ממש, לילד שאביו עושה עימו הרבה דברים טובים, ואם הילד מרגיל את לשונו לומר 'תודה', האבא מתעודד מכך, וממשיך לעשות למען בנו. אבל אם הוא רואה שבנו מקבל את הטובות שעושים עימו כדברים מובנים מאליהם, הוא מפסיק לעשות איתו טובות.

זה המקום, אמר הרב שליט"א, להזכיר את דברי הגר"א על פרשת דוד וגלית. הנביא (שמואל-א' פרק י"ז) מספר, שכאשר גלית איים על ישראל, ושאל שאל מי יכול להילחם נגדו, הציג דוד את עצמו למשימה הקשה, ואמר: "רועה היה עבדך לאביו בצאן, ובא הארי ואת הדב, ונשא זה מהעדר".

והנה, ברוב הדפוסים כתוב 'שה מהעדר' אבל יש דפוסים בהם כתוב 'זה'. וצריך עיון, למה לא כתוב 'שה' אלא 'זה'? וביאר הגר"א, שדוד המלך הראה שהוא לובש בגד שנעשה מעורו של השה ההוא. דהיינו, שכדי לזכור את חסדי השם יתברך, עשה לו דוד המלך בגד מעור השה, ולבשו, וכך היה יכול לזכור תמיד את החסדים שנעשו איתו. ובזכות זה שהוא הודה לה' על כך, עזרו לו מן שמיא לנצח את גלית.

מאת: הרב משה מיכאל צורן

הקב"ה מביא עננים, וגם מי שאינו איש-מקצוע יכול לראות שהעננים השחורים מלאים-וגדושים במים, אבל במציאות יורדות עלינו רק טיפות-טיפות, ואלו אינן ממלאות את החסר. הציבור מבקש לדעת במה ניתן להתחזק.

והנה, אם נשים לב כמה טילים ופגזים משוגרים לעבר ארץ ישראל, וכמעט אף אחד מהם אינו פוגע באיש. זעיר-פה, זעיר-שם, אבל מכל ריבי-רבבות הטילים וכלי-המשחית החודרים לארץ, לא נרשמות פגיעות בנפש, וגם הנזקים בממון מועטים מאוד.

הרי מדובר בנס עצום ונורא! ומי אינו זוכר את מלחמת המפרץ שבה נורו ע"י סאדם חוסיין עשרות טילים לארץ ישראל, ואף אחד לא פגע באיש (מלבד טיל אחד שנורה בליל שבת ופגע מחלל-שבת אחד), עד כדי כך שאנשים החלו לחשוב אולי הטילים הללו עשויים מנייר... ובאמת אינם מסוגלים להזיק...

עד שבא טיל אחד ששוגר למחנה צבא אמריקני, והרג 28 חיילים אמריקאיים! או-אז הבינו הכל, שמדובר בטילים הרסניים מאוד, והיו אלה חסדי שמים שבנסי-נסיים איש לא נפגע מיהודי ארץ ישראל.

וכי אין לו אפשרות לעמוד בתפילה ולבקש זאת? - מתרץ ה"אור חדש", שיצחק לא רצה להתפלל על כך, כי הסיבה שכהו עיניו היתה בגלל מסירות נפשו בעקידה, שכשאברהם אביו רצה לשחררו מהכבלים ולקחת את האיל שהיה אחוז בסבך בקרניו, כפי שציווה ה', אמר יצחק לאביו שילך קודם לראות אם האיל כשר להקרבה, או שמא בגלל הסתבכותו בסבך נפסל, ואז יצווה הקב"ה שוב להקריב את יצחק לעולה, ולא הסכים שישחררו מהכבלים שהיה עקוד בהם, כי שמא יש עדיין 'סיכו' שיקריבו אותו על גבי המזבח.

ראו המלאכים כך, ובכו בכי רב, ומדמעות עיניהם נסתמאו עיניו של יצחק. כדי לזכור תמיד את מסירות הנפש הזאת לא רצה יצחק לבקש מה' שישב לו את מאור עיניו.

ראייה נוספת לכל האמור, היא מנעמן שר צבא ארם, שהצטרע, וכאשר אלישע אמר לו שילך לטבול בנהר, סירב בתחילה, ושכנעו אותו בניו שיילך, כי לא לחינם אמר לו הנביא כך. וכשהלך ונרפא - הפך לגר תושב, ואז ביקש מאלישע שיתן לו מעט אדמה הנמצאת מתחת לכסאו, והכל כדי לזכור את הנסים שאירעו לו בבית אלישע, ולא לאבד את הרשמים מהרגעים היפים שעברו עליו אז.

אם נזכור גם אנחנו את הנסים שעושה עמנו השם יתברך בכך שהטילים כמעט ואינם פוגעים באף אחד, ונעשה לנו ציונים וסימנים לזכור זאת, נזכה שהשי"ת יעשה אתנו חסדים נוספים, ויוריד עלינו שפע-גשמים עד בלי די.

(דברים שנאמרו בשבת מברכין-שבת, לפני ברכת החודש. בהזדמנות זו נציין שהקונטרס 'קול ברמה' נשלח לאחרונה באמצעות הכתובת hello@gilyoines.com מי שלא קיבל, שישלח מייל אל הכתובת הנ"ל, וישלחו לו.)

ראיה נוספת על החובה המוטלת עלינו לזכור את הנסים, ולהודות על כך להשי"ת, אפשר להביא מהרמב"ן האומר שמשה רבינו שהיה כבד פה וכבד לשון לא רצה לבקש מהקב"ה שירפאו, כדי שיוכל לדבר בכוחות עצמו אצל פרעה, ולא יזדקק לאהרן. ומדוע? - שהרי הסיבה שהפך לכבד פה היתה בדרך נס כמובא בחז"ל, ורצה משה לזכור תמיד את הנס.

ומכאן שצריך אדם לנקוט במעשים כדי לזכור את הנסים ולהודות עליהם, ואסור שימושו מאתו. סימנים יעשה להם, לזכרון לכל ימי חייו.

מצינו בחז"ל מספר דוגמאות שעשו חכמינו סימנים כדי לזכור את הדברים הטובים והחוויות הרוחניות.

כל שעריו של בית המקדש היו עשויים מזהב, ורק שער אחד, שער ניקנור, מעץ. לשם מה? - כדי לזכור את מסירות הנפש שגילה ניקנור בשעה שהביא את העצים הללו לבניית בית המקדש.

כאשר הוביל את העצים בים, הגיעה רוח סערה ולא אפשרה לו לעבור. מספר קרשים נפלו לים, שעמד עדיין בזעפו. כשראה שרוח הסערה עומדת ליטול הימנו גם את הקרש האחרון, עמד וקשר עצמו בחוט לקרש ואמר 'אם תטלו ממני את הקרש, קחו גם אותי והטילו לים', ובאותו רגע עמד הים מזעפו.

וכדי לזכור את מסירות הנפש הגדולה נקבעו העצים הללו בשערי בית המקדש. גם הבא ליטהר, מתחיל את טהרתו בבית המקדש משער זה, בו הוא מכניס את ידיו לראשונה. והכל מאותה סיבה.

אצל יצחק נאמר (בראשית, פרק כ"ז פסוק א') "ותכהין עיני מראת". ושואלים חז"ל, מדוע לא ביקש יצחק מהקב"ה שירפאנו,

שאלתי אדם גדול, האם מצבנו כעת בארץ הקודש מוגדר כשעת סכנה, והשיב לי שאינה שעת סכנה. והגדרה היותר מדויקת היא שהוא עת צרה וצוקה, כי הרי אנו רואים בכל יום חסדי ה' גלויים, שהוא שומר אותנו בכל עת מדברים נוראים ואיומים

שיחה מיוחדת מהגה"צ רבי בן ציון גוטפרב שליט"א מראשי קהילת המתמידים וראש ישיבת תורת ה'

"אם תמצה עומק הדין מי יצדק לפניך בדין...".

לכן שומה עלינו לשאת תפילה מעומק הלב, לפנות אל אבינו שבשמים בתחינה שיעשה עמנו לפניו משורת הדין, שינהג איתנו במידת החסד והרחמים ויסיר ממנו ומעל כל ישראל כל פגע וכל רע ויצילנו מן השעות הרעות.

אבל אין הכוונה בזה רק לצאת ידי חובותינו באמירת כמה פרקי תהילים ללא לב ונשמה. אחרי הדברים הנוראים שהתרחשו רח"ל בשמחת תורה האחרון, והאסונות הנוספים במהלך

בימים קשים ומורכבים אלו, בהם עם ישראל שרוי בעת צרה ומלחמה ושמעות כאובות מתחדשות חדשים לבקרים. מוטל עלינו חובת התבוננות ושינון ההכרה, כי רק הקב"ה הוא שעושה את כל המעשים והוא האדון האחד המיוחד, אדון העולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא, והוא משגיח ומקיים כל דבר וכל התרחשות, כקטון כגדול, בכלל ובפרט.

רבותי, אנחנו נמצאים בתקופה קשה. מידת הדין מתוחה, אם חלילה וחס נקבל מה שמגיע לנו, הרי כבר אמרנו בראש השנה

וזקוקים לרחמי שמים מרובים. עלינו לחוש את עומק כאבם של היהודים הנתונים בצרת המלחמה ולשפוך שיח לפני ריבון כל עולמים שירחם עליהם.

עוד חייבים אנו, לקרוע שערי שמים על כל הנחשלים והנכשלים שיזכו לתשובה שלימה, ועל האסונות הקשים הפוקדים את עם ישראל, לעורר רחמים ולהמליץ על עם קודש אך טוב, וכאמור.

אכן יש להיזהר ולהישמר מלהיגרר אחר השיח והדיבור המופקר ברחוב ע"י התקשורת המשוקצת והגאוותנית לדברי כוחי ועוצם ידי וכן מה שכותבים ומשמיעים בלא הפסק הפתגם האומלל "ביחד ננצח" הרי זה כפירה ואפיקורסות! ללא הזכרת שם ה' אפי' פעם אחת וסומכים על עצמם ועל חוזק ידם, אנחנו? מי הם אנחנו? רק ה' הוא בעל המלחמות ומצמיח הישועות ובלעדיו אין לגבורת הסוס ושוקי האיש שום תוקף ושום משמעות, ולצערנו צריך לשנן זאת שוב ושוב בתקופתנו שהבלבול מטשטש דברים בהירים וברורים בפשוטים שביסודי אמונתנו. חוץ ממה שזה שקר מוחלט וטפשות גלויה שיש בהם משהו כח כאשר המציאות האיומה הוכיחה כל זה ולה' הישועה!

(מתוך שיחה נרחבת שיפורסם בגליון 'לקראת שבת' וארא)

המלחמה, הרי אנו צריכים לקרוע שבעה רקיעים בקול תפילה וזעקה, להתחנן ולבקש מלפני אדון כל שישמור ויציל את כל איש אשר בשם ישראל יכונה, באשר הוא שם.

התפילה צריכה להיות מעומקא דליבא כתפילת אב המבקש רחמים על בנו יחידו, וה' יתברך כאמור, מייחל ומחכה לתפילתנו ורוצה עד מאוד להיעתר לנו ולהושיענו בדבר ישועה ורחמים.

גם שאלתי לאדם גדול, האם מצבנו כעת בארץ הקודש מוגדר כשעת סכנה או לא, והשיב לי שאינו שעת סכנה. והגדרה היותר מדויקת היא שהוא עת צרה וצוקה, כי הרי אנו רואים בכל יום חסדי ה' גלויים, שהוא שומר אותנו בכל עת מדברים נוראים ואיומים שיתכן להתרחש, ועל אף המלחמה הניטשת, המציאות הוא שרוב חלקי ארץ ישראל רגועה ומאפשרת את מהלך החיים וניהול סדרי היום. ועין בעין רואים שרק השגחה עליונה שהבורא יתברך שמו שומר עמו ישראל ומטיב עמנו, וכל אחד מרגיש את ההשגחה העליונה הנוצרת בעדנו בשמירה מיוחדת מכל העומדים עלינו לכלותנו בכל שעה.

עם זאת עדיין מחויבים אנו להרבות בתפילה על אחינו בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, המצויים במצבי סכנה גדולים

וואז, כשהוא מתחיל להרצות את הדברים ומציג את אחד מיסודות הברזל של הסוגיא, קופץ ילד צעיר בן 14 או בן 17, לא משנה הגיל, ושואל אותו "מי אמר?"

ראש הישיבה הגאון הגדול רבי שלמה קניבסקי שליט"א, בשיחה מרתקת על הדרכים להקנות ולקנות 'גישמאק' בלימוד הגמרא

יעקב א. לוסטיגמן

אותן מסכתות אחת לשלוש שנים אם זו ישיבה קטנה, ובישיבה גדולה המחזור הוא גדול יותר.

"כשמגיע מגיד שיעור ותיק למסור שיעור, זה בעצם שיעור שהוא כבר מסר אותו יותר מפעמיים שלוש. לפעמים זאת הפעם השביעית שהוא מוסר שיעורים על הסוגיא הזאת, הוא מכיר אותה מצד לצד, אין שום מפרש שנעלם מעיניו, הכל הוא יודע בסוגיא הזאת.

"וואז, כשהוא מתחיל להרצות את הדברים ומציג את אחד מיסודות הברזל של הסוגיא, קופץ ילד צעיר בן 14 או בן 17, לא משנה הגיל, ושואל אותו "מי אמר?"

"מטבע הדברים זה יכול להכעיס את המגיד שיעור. מה זאת אומרת 'מי אמר'? זה הרי ידוע ומסוכם על כולם, כבר 40 שנה אני מלמד את הסוגיא הזאת והיסוד הזה הוא יסוד ברזל, למה אתה שואל אותי כזאת שאלה ילדותית???"

"אבל האמת היא שהמגיד שיעור צריך לעצור לרגע, ולנצל את ההזדמנות. מי אמר באמת? מי אמר!!! בוא נבדוק, אולי לא באמת הבנתי את היסוד הזה לעומקו.

האם יש לראש הישיבה עצה למגידי שיעורים, איך לגרות את התלמידים לשאול שאלות טובות בשיעור???

"הדרך הנכונה לעשות את זה היא פשוט לוודא שהבחורים מבינים היטב את הנלמד. הרי ידוע שכשם שאין פרצופיהם שווים כך אין דעותיהם שוות, וממילא לא ייתכן שכל הבחורים בשיעור יסכימו על כל סברא שמוצגת בפניהם. אם הבחורים מבינים את הסברא, לא ימלט שחלק מהם יתקשו בה ושאלו עליה שאלות. זו דרכה של תורה, וזה דרכו של עולם. כשהבחורים לא מבינים את הפשט באופן ברור, לא יהיו להם שאלות טובות, השאלות שלהם יהיו שאלות של חוסר הבנה, אבל ברגע שהם יבינו את הפשט, באופן אוטומטי אמורות לצוץ גם שאלות טובות.

"אבל בשביל זה צריך שהמגיד שיעור יהיה מוכן לשמוע שאלות, ולקבל אותן כשהן טובות, וכאן אנחנו מגיעים לנקודה חשובה שלמדתי אותה עם השנים.

"הרי בישיבות לומדים את אותן מסכתות פחות או יותר, יש מחזור לימוד של המסכתות בעיקר בנשים ונזיקין, וחוזרים על

הגמרא, ומה היא המסקנא.

”אבל יש עוד חלק שלעניות דעתי הוא חשוב מאוד כדי לקבל גישמאק. סיימת ללמוד סוגיא? תשנן אותה. תחזור עליה! שיהיה לך משהו ביד! כך יהיה לך חשק ללמוד גם את הסוגיא הבאה. ”כשאדם לומד סוגיא ומשקיע בה ומבין אותה היטב, אבל לא משנן אותה וממשיך לסוגיא הבאה, אחרי זמן קצר מאוד הוא כבר שוכח את הסוגיא הקודמת, ובוודאי שלא יודע אותה בכזאת בהירות כמו שידע אותה בעת שעסק בה. הוא מרגיש שבמידת מה העמל שלו היה לשווא, לא נשאר לו מזה נכס לכל החיים כמו שקיווה. לעומת זאת, כשהוא חוזר ומשנן ולוקח אתו את הסוגיא, יש לו תחושת סיפוק.

”אדם שלמד סוגיא וידע אותה, יכול לחשוב עליה גם בלילה כשהוא נשכב לישון. במקום לספור כבשים עד שיירדם, הוא יכול לחשבן את הסוגיא בראש שלו, את השקלא וטריא מתחילה ועד סוף, מה היתה מסקנת הגמרא לפי רש”י ומה המסקנא לפי תוס’, מה היתה השאלה של תוס’, ומה הם שני התירוצים שהוא תירץ, וכמובן גם מה הנפקא מינא ביניהם. אני חושב שמי שהגיע למצב כזה שהוא מסוגל לחזור על כל הסוגיא בעל פה, מתוך הזיכרון, כל הלימוד שלו מקבל טעם אחר, הסיפוק הוא גדול יותר, לאין ערוך.”

(מתוך שיחה נרחבת שיפורסם א”ה בגליון 'לקראת שבת' וארא)

”דווקא לתלמידים שלומדים את הסוגיא הזאת בפעם הראשונה בחייהם, יש לפעמים שאלות מצוינות, הרבה יותר ממה שיישאלו תלמידי חכמים ותיקים, כי המגיד שיעור כבר נשען על ההבנה שלו מהפעמים הקודמות, הוא בכלל לא בודק את הדברים שוב ושוב, התלמיד לעומת זאת פוגש את המושג הזה בפעם הראשונה ובאופן טבעי הוא רוצה לבחון אותו, מי אמר? תוכיח לי שזה באמת כך!

”בלי ספק, זה עוד פשט במה שאמרו חז”ל ”ומתלמידי יותר מכולם”, כי מגיד שיעור חכם יידע לנצל את השאלות ה'מעצבנות' הללו, כדי להשביח את הלימוד שלו עצמו בסוגיא, להגדיר את הדברים בצורה מחודדת יותר, והגיע לרמת הבנה טובה ומעמיקה יותר.”

המפתח להנאה בלימוד

”בהירות, בהירות בהירות! זה המפתח להנאה בלימוד. וכשאנחנו מדברים על 'בהירות', אין הכוונה לכך שהלומד חייב להבין את כל הסוגיא בלי שתהיה לו שום קושיא. לא ולא. מותר שיהיו קושיות, אבל צריכים לדעת להגדיר ולמסגר את הדברים. איך הסוגיא נפתחת, מה השאלה המרכזית, מה הגמרא רוצה לומר בסברא הזאת שהובאה עכשיו ומה היא מבקשת להוכיח מהברייטא שהוזכרה כאן, מה היה ההוא אמינא איך דחתה אותה

הרבי ה'ישועות משה' מויז'ניץ זי"ע אמר לי פעם: "יתכן שאדם ייתן צדקה לרוב, מבלי שיוציא מכיסו ולו פרוטה אחת!"

כ"ק מרן אדמו"ר מדזיקוב וויזניץ שליט"א, עם הדברים ששמע מפי מורו ורבו הרבי בעל ה'ישועות משה' זצ"ל

לנתניה, וסיפרו לנו על רחוב אחד באותם הישובים אשר את כל הבתים העלו הרשעים הרוצחים ימש"ו באש בזה אחר זה, זולת בית אחד שלא שלטה בו האש. לאחר מכן ראו שבאותו הבית היה קבוע מזוזה בפתח הבית!

”אכן אצלנו אין בזה כל חידוש, באשר כאמור הקב”ה שומר דלתות ישראל. ואמנם כאמור על אף סגולת המצוה, יש לו לאדם להזהר לקיימה רק בעבור שכן רצון השי”ת וכן צונו בתורתו.”

כ"ק מרן אדמו"ר מדזיקוב וויזניץ שליט"א סיפר בתוך בתוך שיחת הדרכה שנשא לאברכים מה ששמע מפי מורו ורבו זכר צדיק וקדוש לברכה:

כ"ק אדמו"ר (ה'ישועות משה' מויז'ניץ) זי"ע אמר לי פעם בשיחה פרטית - 'הידעת, יתכן שאדם יתן צדקה לרוב, מבלי

בשיחה שנשא כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א בימי החנוכה, התייחס באריכות לנושא המזוזה השומרת על עם ישראל המחזיקים במצווה זו במסירות נפש.

”כתוב בספרים הקדושים כי השם שחוקק על המזוזה הוא נוטריקון 'שומר דלתות ישראל' ויש בו שמירה מן המזיקים, ומכבר אמרתי שזהו פלא שמצות מזוזה היא מצוה מיוחדת שיש סימן מיוחד בשו"ע (יורה דעה, סימן רפה) על שכר מצוה, מה שלא מצינו כן בשום מצוה אחרת!

”אך מכל מקום מזהיר הרמב”ם שלא יכוונו לקיימה לשם סגולתה ולשם תגמול וקבלת שכר המצוה, כי אם מחמת שכן צוה הקב”ה ויקיימו בלתי לה' לבדו.”

בהקשר לדברים סיפר אדמו"ר שליט"א בפני קהל הקודש: ”וכאן המקום לספר מה שסיפרו לי לאחרונה יהודים פליטים מהדרום, שאחרי פרוץ הפרעות נמלטו ונסו מבתיהם והגיעו הנה

שיוציא מכיסו ולו פרוטה אחת!

שינהל את אורח חייו בפשטות ובצניעות, כי היא מקור הברכה, ומונעת ממנו 'עין רעה' רח"ל. ואין הכוונה שמעתה ילבש האדם לגופו בגדים בלויים, ויאגור בביתו כלים שבורים ורהיטים מטים לנפול... אלא בעיקר, להמנע מרכישת מוצרים יוקרתיים שמטרתם ותכליתם - ליצור רושם ואותות התפעלות על פני הזולת.

"ואם ישאלוהו לאמר, האם אין לך די כסף לרכוש דברים אלו? - בל יגמגם בלשונו אלא יענה בעוז, 'יש לי ב"ה את הכסף לך, אך אין לי את הלב לגרום לכאב לשני!', ויחזור ויאמר בבהירות - ברוך ה' אין לי את ההשקפה הפסולה הזו, שאדם יהיה מסוגל לרכוש רהיטים וכלים יוקרתיים ולהוציא על כך הוצאות גדולות, גם במחיר חלישות הדעת והטלת עול בעקיפין על חבריו".
(מתוך 'מאורות' - המדור התורני של 'חדש בבית שמש')

וסיבר את אזני, שאם אדם שביכולתו לרהט את ביתו או לפזר מעות בשמחות צאצאיו כמנהג העשירים וכד', אך אינו עושה זאת בגין שנותן דעתו על שכנו, ידידו, מכירו, קרובו וכד' - שאינו משופע בממון כמוהו, ויודע שאם ירהט ביתו או ינהג בשאר ענינים כדרך בעלי היכולת, אזי יחקהו הלה, כפי הנהוג בעולם שהאחד מחקה את זולתו, ומסיבה זו גם הוא מתנהג בפשטות - הרי שגמל בזה חסד עם חברו בדרך כבוד, וכמוהו כנתינת צדקה בפועל! שהרי מה ההבדל אם מסייע ומעניק כסף לזולת, או שמונע ממנו הוצאה מיותרת?."

הוסיף האדמו"ר שליט"א: "דרך ישראל זו נכונה וראויה לאו דוקא כלפי השמחות הנחוגות, אלא נוגעת לכל הליכותיו של האדם,

שוב 'הותר לפרסום'

על "הותר לפרסום" ו"פרא אדם"

ראויים אף לתואר אדם.

הכינוי "חיות פרא" מתאים להם יותר, או ליתר דיוק: 'פרא-חיות'."

נחזור לעניננו. המלחמה העזה הניטשת בעזה, גובה, לדאבון לב, קרבנות יקרים וכבדים. אנשים המוסרים את נפשם למען עם ישראל, כאשר כמעט מדי יום אנו מתבשרים בצמד המילים הללו "הותר לפרסום", על עוד אובדן, עוד אבידה, עוד שכול, ערר צער ויגון וכאב לבלי סוף. כל חלל, הרי הוא עולם ומלואו, וגלי הכאב והצער מתרחבים והולכים לכלל משפחתו ומכריו.

ואנו, כחרדים, לא רק חרדים לאותו שכול וכאב נורא, אלא מחזיקים אומנות אבותינו בידינו, ונושאים תפילה מעומק הלב לכל יישמע עוד צמד המילים הללו "הותר לפרסום". מתחננים, מפללים ומייחלים כי לא יארעו חלילה שום צר ומצוק ופגע וכל תקלה לאיש מן האומה היהודית, הן בעורף והן בחזית ובכל אתר ואתר.

לשם כך אף הורונו רבותינו, איש איש לפי חוגו וקהילתו, להוסיף בלימוד בתפילה ובאמירת תהילים, כי אנו אכן מאמינים בכל לב, כי בכח התפילה - כבניו של יעקב אבינו ע"ה - אודותיו נאמר "הקול קול יעקב", אזי אין ידי עשו שולטות; ; מסוגלת היא התפילה לשדד מערכות ולהפוך הכל לטובה עם זאת, הארה בונה אחת.

ככל שנמשכת הלחימה, חלק מאיתנו עלולים להיכנס לסוג של 'שיגרה'. כך, אמירת פרקי תהילים לאחר התפילה, עלולה

צמד המילים הפשוטות הללו, המוצמדות בדרך כלל לחשיפות עיתונאיות, ומהוות תקוותו הנלבבת של כל עיתונאי או רוֹדף כותרות הן בימי מלחמה מצמררים אלה, בהם אנו מצויים, למילים מצמררות בעצמך. מצמררות הן המילים הללו, מכיון שמדי יום, לדאבון לב הותר לפרסום" שמם של חללים נוספים הי"ד שנפלו ונעקדו על קידוש ה' במלחמה האכזרית נגד המרצחים המחבלים ימ"ש. אותם מחבלים שמקדשים את המוות ואת השטנה, את הרצח ואת המשטמה, שכל תכליתם פרא אדם.

אגב, שמעתי לאחרונה 'ווארט' משמו של ה'חפץ חיים' זצוק"ל, בכינוי זה של "פרא אדם". על פי כללי הדקדוק, שם העצם יופיע תמיד לפני שם התואר. למשל: אדם גבוה, אדם חכם, אדם בריא וכדומה. לא נכתוב להיפך: גבוה אדם, חכם אדם או בריא אדם. מדוע אפוא כאשר התורה מעניקה את הכינוי הלזה של 'וְהָיָה יְהוָה פֶּאֶרָא אָדָם', לישמעאל, אביהם של הערבים; כאן מופיע לכאורה שם התואר לפני שם העצם? על פי הדוגמאות שהבאנו, צריכה היתה לכתוב: "אדם פרא", ולא "פרא אדם"! - ללמדך, ענה ה'חפץ חיים' בהצהרת מציאות כאובה ומוכחת: כי אצל ישמעאל, לאורך כל הדורות, שם העצם הינו "פרא", ושם התואר הוא "אדם". כי אכן בבסיסו בבסיס הווייתו הרי הוא "פרא", ואחר כך אפשר שהינו גם "אדם", וכולי האי, ואולי...

בני בניו של ישמעאל, שכנינו הפלסטינים המחבלים המרצחים ימ"ש, נושאים למעשה רק את שם העצם שלהם, איבדו לחלוטין את שם התואר "אדם". במעשיהם השפלים מוכיחים הם, כי אינם

חלילה, שעלול בהחלט להשפיע על המערכה כולה. נתחזק אפוא, ונביע את תפילתנו לפני אדון כל, בתחנון ובחינון, כי ישמור על כל עמו ישראל, בכל מקום שהם, מכל צרה וצוקה, מכל נגף ופגע, וכמובן ממכת מוות ואובדן רח"ל, ולא ישמע עוד במחוזותינו צמד המילים "הותר לפרסום" במשמעותו השלילית, כי אם ישמע במהרה אי"ה קול הישועה וקול התשועה. כי לה' הישועה!

(המודיע-מדורים, בנימין חנקיס, כ"א טבת תשפ"ד)

להפוך למצוות אנשים 'מלומדה'. עשויים להבחין בסוג של רפיון, כאשר חלק מן הציבור יסיים את התפילה ויעזוב את בית הכנסת לפני אמירת התהילים; אחרים כבר נמצאים עם רגל אחת בחוץ, ויש כאלה שממלמלים במהירות ויוצאים לדרכם. ולא היא! אנו במלחמה. וכשאנו במלחמה, צריך להמשיך ולאחוז בכל עת באומנות התפילה. הן בזאת אנו מאמינים.

כל פרק תהילים שנאמר בכוונה, כוחו להשפיע רבות ועצומות. אך אם הופך הוא למלמול מהיר ומקוטע, הרי שיש בכך רפיון

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

על איזה מאכל מברכים ברכה אחרונה רק כשנאכל בטעות?

ברם, אם אכל את המאכל בשגגה - דעת כמה אחרונים, שאין זה נחשב לניאוף, ועליו לברך ברכה אחרונה. אולם, שלושה או יותר שאכלו פת יחד, אין 'מזמנים' על פת אסורה שנאכלה בשוגג, בין אם רק אחד מהם אכל ממנה, בין אם כולם אכלו ממנה, כיון שאכילת איסור אינה נחשבת לאכילה באופן של 'קביעות' המחייבת בזימון.

[שו"ע קצו, א, משנ"ב א-ד, ושעה"צ ה; בו"מ דרשו, 1]

האוכל במזיד מאכל האסור באכילה, אף אם מדובר באיסור דרבנן, או בספק איסור דאורייתא, ואף אם אכל פת כדי שביעה, שאז חיוב ברכת המזון הוא דאורייתא [לכל הדעות], ואף אם מדובר במאכל שאינו אסור מצד עצמו, אלא שנאסר בנדר ובשבועה - אינו מברך עליו ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה; כיון שאינו מברך בכך את השי"ת, אלא מנאץ, רחמנא ליצלן. ואם עבר וברך על המאכל, אסור לענות 'אמן' על ברכתו.

האוכל לפני הבדלה - האם מברך ברכה אחרונה?

שהסתפק, אם רשאי לברך. ופת שנילושה בחלב, שאסורה באכילה מדרבנן (ראה במקורות) - יש אומרים, שדינה ככל מאכל האסור מדרבנן, שאין מברכים עליו, כנ"ל. אולם, יש אומרים, שמטעמים שונים יש להקל ולברך על אכילתה; ויש אומרים, שאף ניתן 'לזמן' על אכילתה.

[בו"מ דרשו קצו, 2]

בהמשך לאמור: האוכל לאחר צאת השבת בטרם הבדיל על היין - יש אומרים, שצריך לברך ברכה אחרונה, ויתכן שאף ברכה ראשונה, אך אינו מצטרף ל'זימון' בגין אכילה זו. ויש מי שכתב, שהאוכל בכניסת השבת לפני קידוש, או בצאת השבת לפני הבדלה, מברך כרגיל ואף מצטרף לזימון. והאוכל במזיד בתענית ציבור דרבנן, כגון שבעה עשר בתמוז, וכן האוכל במזיד מאכלי חלב בתוך שש שעות לאכילת בשר - יש

האם מברכים על מאכל המסוכן לבריאות?

אפילו על 'משהו'. וכמו כן, אם בכמות של 'כזית', המחייבת בברכה אחרונה, אין סכנה לבריאותו - וכגון אדם החולה בסכרת, ומצבו כה חמור עד שאכילת עוגה בכמות גדולה מסוכנת עבורו, אך באכילת כזית אין כל סכנה עבורו - עליו לברך גם ברכה אחרונה על הכזית הראשון שאכל.

[בו"מ דרשו קצו, 5]

האוכל במזיד מאכל שאף מעט ממנו מסוכן לבריאותו - למרות שהמאכל מצד עצמו מותר באכילה, אינו רשאי לברך עליו, כיון שאסור לאדם לעשות מעשים המסוכנים לבריאותו, והרי זה עובר עבירה באכילתו, וברכתו היא 'ניאוף', כאמור לעיל לענין האוכל מאכל האסור באכילה מצד עצמו. אולם, אם בטעימת 'משהו' מהמאכל אין חשש לבריאותו, עליו לברך ברכה ראשונה לפני אכילתו, שהרי ברכה ראשונה מברכים

* אנשים הנועדים לאכול יחד, אך אוכלים במקומות נפרדים; ויש באפשרותם של חלק מהיושבים במקום זה, לראות את חלק מהיושבים במקום האחר, או שמלצר אחד משרת את כולם - אם בכל אחד מהמקומות יש שלושה אנשים או יותר, הרשות בידן לזמן יחד, דהיינו שאחד מהאוכלים יזמן לכל המקומות יחד; וכן אם בכל אחד מהמקומות יש עשרה אנשים או יותר, רשאים לזמן יחד בשם. אולם, באופן שחיוב הזימון, או חיוב הזימון בשם, נוצר על ידי צירופם יחד - נחלקו הפוסקים אם הם אכן מצטרפים ליצירת חיוב זימון.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע בזמננו אין מקפידים שאחד יוציא את כולם בברכת 'המוציא'?

ובזמננו, על פי רוב כל אחד מברך לעצמו, ויתכן כי הסיבה לכך היא משום שאין הכל בקיאים בכוונה הנדרשת להוציא אחרים או לצאת בשמיעה מפי אחר.

[שו"ע קסז, יא, משנ"ב נז, וביה"ל ד"ה אחד; בו"מ דרשו, 47; וראה משנ"ב קסה, ה]

כששני אנשים ויותר אוכלים סעודה יחד - אף אם כל אחד אוכל משלו - ראוי שאחד מהם יברך 'המוציא', ויוציא את האחרים ידי חובתם, ואף אם כולם יודעים לברך בעצמם; מפני ש"בְּרַב עַם הַדֶּרֶת מְלָךְ", ויש בכך 'הידור מצוה', ונתנית הדר למלך מלכי המלכים הקב"ה, שמצוותיו נעשות ברוב עם.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il